

Háda Béla¹

Háború készül a Tajvani-szorosban?

2022. augusztus 2-án Nancy Pelosi, az Amerikai Egyesült Államok Képviselőházának elnöke Tajvan szigetére látogatott. Ő volt messze a legmagasabb rangú amerikai közjogi méltóság, aki így tett azóta, hogy Washington 1979-ben felszámolta tajpeji nagykövetségét és a Kínai Népköztársaságot ismerte el a kínai nép államiságának legitim képviselőjeként. Az utazás tehát valóban „történelmi” jelentőségű volt, még ha nem is biztos, hogy pozitív értelemben.

Pelosi – csakúgy, mint mindenki, aki foglalkozik ázsiai nemzetközi kapcsolatokkal – nagyon jól tudta, hogy bármilyen gesztus, amely Tajvan státuszának megkérdőjelezését (egészen pontosan önálló állami létének elismerését) sugallja bármelyik kormány – különösen az USA – részéről, elkerülhetetlen negatív reakciót provokál ki Pekingtől. A hírek szerint sokan, köztük Biden elnök is arra igyekeztek rávenni a házelnök asszonyt, hogy gondolja át újra tervezett utazását, Pelosi azonban ragaszkodott a látogatáshoz. Erre több oka is lehetett, és ezek közül csak az egyik volt személyes karaktere. Emlékeztet, hogy az Egyesült Államok kelet-ázsiai szövetségi kapcsolatait komoly megrázkódtatások érték a 2017–2021 közötti elnöki ciklus alatt, ami a helyi kormányok bizalmának megrendüléséhez vezetett Washington biztonsági garanciáit illetően. Ez már annak tükrében is zavarta az amerikai felet, hogy több mint egy évtizede nyíltan, stratégiai dokumentumok szintjén képviseli: vezető hatalmi státuszára nézve az ázsiai térségből érzékeli a legerősebb kihívásokat, ezért itteni jelenlétének megerősítését prioritásként kezeli. Ugyanakkor a jelentős katonai és gazdasági potenciálokkal rendelkező helyi barátai ehhez elengedhetetlen támaszt jelentenek. Nem Tajvan közülük a legfontosabb, de nem is a legérdektelenebb.

Ebbe a helyzetbe hozott újabb, negatív változást az orosz–ukrán konfliktus háborús eszkalációja 2022 februárjában. Moszkva lépései felvetették annak kérdését, hogy mennyire stabil a területi status quo a világ nagytérségeiben, és várható-e hasonló, agresszív kísérlet függőben lévő területi vitáinak rendezésére az amerikaiak vezette világrenddel szintén elégedetlen Kína részéről? Tajpej megnyugtatója, és rajta keresztül újabb megerősítő üzenet küldése a Pekingtől tartó helyi államok felé ebben a helyzetben akár logikus lépés is lehetett. Washingtonban régóta széles konszenzus uralkodik a politikai elit soraiban a tekintetben, hogy Tajvan tehetségesnek és a demokratikus fejlődés tekintetében sikeresnek ítélt társadalma és politikai rendszere megérdemli a védelmet, és még ha önállóságának elismerését nem is érdemes meglépni, elkülönülését a szárazföldi Kínától fenn kell tartani a lehető legtovább. A status quo egyelőre Pekingnek is megfelelt volna, ám a Kínai Kommunista Párt 20. kongresszusára készülő pártelit, és különösen Hszi Csin-ping elnök nem engedhette meg magának, hogy határozatlannak tűnjön Kína területi integritásának

¹ Háda Béla a Nemzeti Közszerológati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Stratégiai Védelmi Kutatóintézet tudományos munkatársa. E-mail: hada.bela@uni-nke.hu

kérdésében. Tajvan kiemelt szerepet játszik a kínai nemzeti ideológia tekintetében, elvesztését a pekingi hatalom akár fegyveres erővel is megakadályozná.

Pelosi látogatása tehát azt eredményezte, ami várható volt: Kína komoly erődemonstrációval figyelmeztetett mindenkit nemzeti egységének tiszteletben tartására. Háborúról azonban nem volt szó: a felek kiszámított kockázatokat vállaltak és a közeljövőben is ez várható tőlük.